

Utdrag ur Hovrätten för övre Norrlands dom meddelad 21 augusti 2014 i mål B 537-14

Brott som den tilltalade döms för av HR

1. Hets mot folkgrupp, ringa brott, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2. Brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 1 § 1 st och 4 §

Stämningsansökan

1. Hets mot folkgrupp

H har uttalat sig nedsättande och uttryckt missaktning om mörkhyade personer med syftning på ras, hudfärg och nationellt eller etniskt ursprung genom att skrika "jävla neger" och liknande uttalanden. Uttalandena spreds genom att ett stort antal personer som befann sig i närheten hörde vad som skreks. Det hände under natten mot den 22 september 2013 på restaurang Peppes på Kungsgatan i Umeå. H begick gärningen med uppsåt.

Tingsrättens bedömning

Tingsrätten bedömer inledningsvis att uttalandet "en jävla neger" är ett uttryck för missaktning med anspelning på hudfärg. Det är kollektivt bestämda grupper som skyddas i bestämmelsen, men inte enskilt identifierbara individer. Förföljelse av exempelvis en familj på grund av nationell eller etnisk tillhörighet bestraffas inte för hets mot folkgrupp utan tillämpliga straffbestämmelser då kan istället vara t.ex. olaga hot eller förolämpning. Fråga är om uttalandet kan anses ha vänt sig mot en kollektivt bestämd grupp eller mot en enskild individ. Det är tydligt att uttalandet i visst hänseende riktat sig mot T. Tingsrätten finner dock att då H har pekat på T och skrikit "en jävla neger" eller "här är en jävla neger" inte bara vänt sig mot henne, utan mot människorna runtomkring. Därmed anser tingsrätten att uttalandet utgjort ett uttryck för missaktning mot en grupp av personer med anspelning på hudfärg. Av vittnenas uppgifter har framkommit att det var ca 15-20 personer i närheten när H gjorde uttalandet och att många också vände blickarna mot H. Tingsrätten finner därför att det är styrkt att uttalandet spridits till mer än ett fåtal personer.

Då H gjorde uttalandet med hög röst och pekande hand anser tingsrätten att det är styrkt att han medvetet gjorde uttalandet med avsikt att flera personer skulle uppfatta vad han sa. Tingsrätten bedömer därför att han haft uppsåt till gärningen. Sammantaget finner tingsrätten att H ska dömas för hets mot folkgrupp. Med hänsyn till att det rört sig om ett spontant, enstaka uttalande som nått ut till ett begränsat antal personer anser tingsrätten att brottet ska bedömas som ringa brott.

Påföljdsfrågan

Påföljden för de brott som H döms för är dagsböter. Tingsrätten anser att brottet hets mot folkgrupp är det mest allvarlig av de båda brotten och bör medföra ett kännbart bötesstraff. Tingsrätten bestämmer därför antalet dagsböter för den samlade brottsligheten till 130.

Hovrättens bedömning

I enlighet med tingsrättens dom, som inte överklagats i dessa delar, har H gjort sig skyldig till hets mot folkgrupp, ringa brott, och brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål.

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att antalet dagsböter, som ska spegla brottslighetens allvar, ska bestämmas till 130 st.

Näthatsgranskarens kommentar

Att kalla en person "Jävla neger" bedömdes i detta fall vara missaktande i så hög grad att personen kunde fällas för hets mot folkgrupp. Hade åklagaren, tillsammans med den personen som blev primärt utsatt för kommentaren, även yrkat på brottet förolämpning (enligt 5 kap. 3 § och 5 kap. 5 § brottsbalken) hade även skadestånd kunnat bli aktuellt.

En viktig aspekt i domen är att även om uttalandet tycks primärt ha riktats mot en enskild person så spreds det samtidigt till fler än ett fåtal och därför bedömdes det som hets mot folkgrupp. Domstolen förefaller anse att gärningsmannen hade ett så kallat likgiltighetsuppsåt i relation till uttalandets spridning – det vill säga att även om gärningsmannen inte primärt avsåg att sprida uttalandet till allmänheten så var han fortfarande likgiltig inför att så skedde.